Nordiska rådet

A 1508/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00212-9

Presidiets betänkande över

Medlemsförslag om Norden som atomvåbenfri zone

1. Præsidiets forslag

Presidiet foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som del af bestræbelserne på at få en verden uden atomvåben bidrage til arbejdet for at få nedbragt og afskaffet kortrækkende taktiske våben i Europa og dets nærområder med kapacitet til at fremføre atomvåben

at bidrage til arbejdet for at få formindsket militærdrevet transport af kernevåben over Arktis som en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis

2. Baggrund

Christina Gestrin (sv) og Johan Linander (c) foreslår i deres medlemsforslag att

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att lyfta upp frågan om Norden som en kärnvapenfri zon på agendan och tillsammans ta till sådana åtgärder som främjar genomförandet av detta mål

De to forslagsstillere gennemgår kort den historiske baggrund for forslaget om Norden som en atomvåbenfri zone, og argumenterer for, at forslaget fortsat er aktuelt i forhold til at stoppe spredningen af atomvåben i verden.

Præsidiet drøftede kort medlemsforslaget på mødet i Malmø i september 2010, og der var generel opbakning til ønsket om at formindske antallet af kernevåben men mere usikkerhed om de rette midler.

3. Høring

For at få bedre baggrundsviden var professor Raimo Väyrynen, tidligere direktør for Finlands Udenrigspolitiske Institut, 7. december 2010 indbudt til at komme med et koncentreret oplæg om temaet. Han har senest været medforfatter til bogen "*Towards Nuclear Zero*", (Routledge, 2010) sammen med David Cortright. Udkastet til hans oplæg til Præsidiet er vedlagt i mødepakken.

Raimo Väyrynen gennemgik først historien bag forslaget, der også blev gennemgået i et notat til mødet. Han vurderede at grunden til Finlands engagement i spørgsmålet, var frygt for udstationering af atomvåben i Norge i krisetid. Det ville kunne lede til, at Sovjetunionen havde stillet tilsvarende krav om udstationering i Finland.

Raimo Väyrynen kom så ind på den nuværende situation 20 år efter afslutningen af den kolde krig. Han mente sammenfattende ikke, at det gav nogen mening nu at erklære Norden som en atomvåbenfri zone. Ingen nordiske lande har kernevåben, eller kunne tænkes at udvikle sådanne våben. Det er ikke et aktuelt mål, der vil få momentum i de nordiske lande. Derimod kan man med fordel fokusere på afskaffelse af taktiske våben i Europa. Russiske Iskander eller SS-26 taktiske missiler har muligvis en rækkevidde på op til 700 km., hvis de bliver forsynet med mindre konventionelle eller atomsprænghoveder. I så fald vil de kunne nå fra Luga militærbasen tæt ved grænsen til Estland til Uleåborg i Finland eller til Stockholm.

Norden kan også forsøge at påvirke internationale aftaler i forhold til at reducere kernevåben i verden. I Nordens nærområde er det mest oplagt at se på militærdrevet transport af kernevåben over Arktis. På et ekspertmøde i april 2010 i Japan blev der fra *the Interaction Council* foreslået en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis.

4. Udvalgets synspunkter

Præsidiet drøftede medlemsforslaget på baggrund af oplæg af professor Raimo Väyrynen. Præsidiet var generelt enigt med ovenstående synspunkter, og ville gerne gå videre med forslaget på baggrund af disse synspunkter. Sekretariatet fik til opgave at udarbejde udkast til betænkning.

I stedet for at foreslå en atomvåbenfri zone i Norden, der blev vurderet til ikke aktuelt at have momentum, så foreslår Præsidiet de nordiske regeringer til at bidrage til arbejdet med at mindske og helst afskaffe kortrækkende taktiske våben i Europa med kapacitet til at fremføre atomvåben samt at tage skridt til en gradvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis. USA og Rusland har for store interesser i området til at det er realistisk at tro på en umiddelbar aftale om en atomvåbenfri zone i Arktis, men der kan trinvis lægges begrænsninger på sejlruter og områder, hvor militærdrevet transport af kernevåben over Arktis er tilladt.

5. Konklusion

Nordiska rådet

A 1508/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00212-9

På baggrund af ovenstående foreslår Præsidiet, at

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer,

at som del af bestræbelserne på at få en verden uden atomvåben bidrage til arbejdet for at få nedbragt og afskaffet kortrækkende taktiske våben i Europa og dets nærområder med kapacitet til at fremføre atomvåben

at bidrage til arbejdet for at få formindsket militærdrevet transport af kernevåben over Arktis som en gradvis og skridtvis udvikling hen imod en atomvåbenfri zone i Arktis

Esbo den 26.januar 2011

Bendiks H. Arnesen (A)
Christina Gestrin (sv)
Cristina Husmark Pehrsson (M)
Erkki Tuomioja (sd
Henrik Dam Kristensen (S)
Helgi Hjörvar (A)
Karin Åström (S)
Line Barfod (EL)
Lyly Rajala (saml)
Marion Pedersen (V)
Per-Kristian Foss (H)
Rigmor Andersen Eide (KrF)
Åsa Torstensson (C)

Nordiska rådet

A 1508/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00212-9

Medlemsförslag
om att göra Norden till en kärnvapenfri zon

Idén är inte ny, redan i slutet av 50-talet föreslog Sovjetunionens dåvarande premiärminister Nikolaj Bulganin att Norden skulle bli en kärnvapenfri zon. Intresset var till en början svalt men när frågan lyftes upp av Finlands president Urho Kekkonen så väcktes ett större intresse. Någon kärnvapenfri zon blev det dock inte den gången.

På 80-talet väcktes idén till liv av den norska diplomaten Jens Evensen och Norges statsminister Gro Harlem Brundtland stödde förslaget. 1993 fattade Nordiska rådet enhälligt beslut om en rekommendation om Norden som kärnvapenfri zon. Trots detta blev det aldrig något traktat och idén föll i glömska.

Nu är det åter dags att lyfta upp förslaget och Nordiska rådet bör fatta beslut om en ny rekommendation. Liksom de senaste 50 åren så är det fortfarande lika aktuellt att stoppa spridningen av kärnvapen i världen. Norden är idag ett område där inget land har kärnvapen och inget land har kärnvapen stationerade på sitt territorium. Trots detta är argumenten för en traktatfäst kärnvapenfri zon mycket starka.

Genom att slå fast att inga kärnvapen är välkomna till de nordiska länderna så ges en tydlig signal om nedrustning och avspänning. Andra länder skulle inte ens behöva fundera på att t.ex. gå in i någon nordisk hamn med en atomubåt. Vi skulle starkt uttrycka att kärnvapen enbart är av ondo, att de inte skapar någon säkerhet och är ett hot mot allt liv på den här planeten. Kärnvapen har ingen plats i ett civiliserat samhälle.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Christina Gestrin (sv) och Johan Linander (c) att,

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att lyfta upp frågan om Norden som en kärnvapenfri zon på agendan och tillsammans ta till sådana åtgärder som främjar genomförandet av detta mål

Helsingfors och Stockholm den 2 september 2010

Christina Gestrin (sv) *Johan Linander (c)*

Nordiska rådet

A 1508/presidiet

Behandlas i:
Presidiet

Bilaga/or:
- Medlemsförslag

J.nr. 10-00212-9